

УДК 338.2(477)

Пожуєва Т.О., к.е.н., доцент
викладач кафедри економіки підприємства

Низяєва О.В.
студентка кафедри економіки підприємства
Запорізька державна інженерна академія
ep.zgia@gmail.com

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЄВРО 2012-2020РР.

Пожуєва Т.О., Низяєва О.В. Економічна безпека України при підготовці Євро 2012-2020рр. У статті розглянуто вплив євро інтеграційних процесів на економіку України в цілому, а також проаналізовано потенційно-можливі зовнішні загрози. Запропоновано різні стратегічні заходи щодо подальшого розвитку економіки країни.

Пожуева Т.А., Низяева О.В. Экономическая безопасность Украины при подготовке Евро 2012-2020гг. В статье рассматривается влияние евро интеграционных процессов на экономику Украины в целом, а также анализируются потенциально-возможные внешние угрозы. Предложены различные стратегические мероприятия касательно дальнейшего развития экономики страны.

Pozhueva T., Nizyaeva O. The economic security of Ukraine to prepare Euro 2012-2020. The article considers the impact of European integration processes on Ukraine's economy as a whole, as well as potentially possible external threats are analyzed. A different strategic measures for the further development of the economy are suggested.

Актуальність. Економічна безпека є однією з найважливіших складових національної безпеки, що відображає причинно-наслідковий зв'язок між економічною міцністю країни, її військово-економічним потенціалом та національною безпекою, а отже забезпечення її належного рівня є надзвичайно важливим завданням у межах кожної окремо взятої країни.

Виклад основного матеріалу. Істотна зміна умов господарювання в Україні пов'язана, зокрема, із прийняттям Податкового кодексу України (2755-17) [2], проведенням ефективної регуляторної політики, приділенням підвищеної уваги питанням ефективності функціонування державного сектора та управління корпоративними правами держави, проведенням адміністративної реформи, що сприятиме позитивним структурним зрушенням в економіці, насамперед у сфері виробництва товарів та послуг, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції та зростанню доходів громадян і держави як економічної основи для розв'язання багатьох соціальних проблем.

Проведення реформ у сфері науки, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення та інших сферах забезпечить досягнення більш високих

соціальних стандартів, оптимізацію мережі відповідних закладів і витрат на їх утримання з одночасним підвищенням якості надання соціальних послуг.

Послідовне проведення реформ надасть можливість задіяти додаткові джерела економічного зростання, пов'язані з впровадженням інновацій та комерціалізацією результатів наукових досліджень, і побудувати "економіку знань". На сьогодні перешкодою для проведення реформ є фізично і морально застарілі виробничі потужності, низький рівень менеджменту, недосконала система підготовки кадрів та ряд інших вагомих чинників, які необхідно усунути або зменшити їх негативний вплив.

Для економічної безпеки України було розроблено Стратегію. Головною проблемою є неготовність економіки України до адекватної відповіді як на зовнішні, так і на внутрішні шоки в умовах постійного загострення глобальних викликів. Україна відстає від більшості країн майже за всіма макроекономічними критеріями та оцінками, залишається на периферії світових інноваційних систем, що зменшує її подальший розвиток. Головною стратегічною метою є вихід країни на траєкторію стійкого розвитку зі зростанням добробуту та якості життя для усіх верств населення.

Основою для досягнення поставленої мети є:

- фінансування бюджетної програми «Державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників» (кошти у загальному обсязі 120 млн. гривень);

- передбачити, що кошти Загального фонду Державного бюджету України у розмірі 3 млн. гривень спрямовуються на фінансування Українського фонду підтримки підприємництва на виконання регіональних заходів підтримки малого та середнього підприємництва відповідно до плану заходів щодо виконання Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні (створення та забезпечення діяльності інфраструктури підтримки малого бізнесу у сільській місцевості та районах областей, проведення освітніх семінарів, тренінгів, ділових ігор, виготовлення методичних посібників для приватних підприємців);

- з метою збільшення потужності промислових підприємств при реалізації власних екологічних програм та заходів, спрямованих на поліпшення екологічного середовища із залученням коштів місцевого екофонду, здійснити розподіл коштів, що формуються від сплати за забруднення навколишнього природного середовища, у такій пропорції: 20% обсягу зазначених коштів надходять до Держбюджету, 40% обсягу зазначених коштів надходять до обласного бюджету, 40% обсягу зазначених коштів надходять до місцевих бюджетів;

- мости через Дніпро і греблю ДніпроГЕСу при будівництві не були розраховані на сучасну інтенсивність транспортного потоку і сьогодні вже, не витримуючи щоденного транспортного навантаження, починають руйнуватися.

Оскільки географічно місто розташовано на правому і лівому берегах Дніпра і альтернативи щодо транспортування пасажирів та вантажів через р.Дніпро не існує, місто Запоріжжя очікуватиме транспортний колапс. Недостатнє та несвоєчасне фінансування будівництва мосту в м. Запоріжжі

може призвести до руйнування вже побудованих елементів споруди. Тому, з метою припинення вкрай незадовільного фінансування будівництва мостового переходу через р. Дніпро, потрібно передбачити виділення 1 млрд. грн. на фінансове забезпечення будівництва автотранспортної магістралі через річку Дніпро у м. Запоріжжі;

- з метою підвищення попиту на вітчизняну металопродукцію на внутрішньому ринку, його розвитку, забезпечити зростання обсягів виробництва вітчизняних товаровиробників, зокрема у таких розмірах:

- на розвиток автомобільних доріг у обсязі 9,8 млрд. гривень;
- на модернізацію інфраструктури;
- виділити кошти в розмірі 4,5 млрд. гривень на здешевлення кредитів, фінансування інвестиційних проектів, загальнодержавних та державних цільових програм в агропромисловому комплексі: свинарства, птахівництва, кроликівництва, вівчарства.

Передбачити кошти у розмірі 350 млн. гривень на фінансування заходів щодо захисту, відтворенню та підвищенню родючості ґрунтів.

З метою стимулювання розвитку в умовах загострення кризових явищ на підприємствах автомобілебудування передбачити, що у 2012 році кошти спрямовуватимуться у таких розмірах:

- 170 млн. гривень на придбання шкільних автобусів вітчизняного виробництва для перевезення учнів загальноосвітніх шкіл, що проживають у сільській місцевості;
- 120 млн. гривень на забезпечення інвалідів та інвалідів-чорнобильців автомобілями вітчизняного виробництва;
- передбачити у проекті Державного бюджету України на 2012 рік обсяг фінансування виконання державних цільових програм розвитку сфери туризму і курортів України, у т.ч. з урахуванням реальної необхідності фінансування заходів з будівництва нової та модернізації існуючої туристичної інфраструктури для проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу у сумі 120,184 млн. гривень;
- створення ефективно діючої інноваційної системи із посилення інноваційної складової розвитку та досягненням високого технологічного рівня реального сектора економіки .[3]

Україна активно включається у світові суспільно-економічні процеси: приєдналася до Світової організації торгівлі, стратегічною метою визнано отримання асоційованого членства у Європейському Союзі (далі - ЄС). Транспорт, як інфраструктура галузь, має розвиватися випереджальними темпами з метою сприяння швидкому економічному та соціальному розвитку країни та п участі у міжнародному розподілі праці.

Розроблена Транспортна стратегія - це перший цілісний системний документ, у якому визначено пріоритети розвитку транспорту України на довгостроковий період та стратегічні завдання розвитку та функціонування транспортного сектора економіки України, розширення міжнародних транспортних зв'язків, ефективного використання транзитного потенціалу країни, інтеграції національної транспортної системи до європейської.

Відповідно до цього документа основними цілями розвитку транспортного сектора економіки України на період до 2020 року визначено модернізацію транспортної інфраструктури та рухомого складу для забезпечення зростаючої мобільності населення та товаропотоків, забезпечення конкурентоспроможних та якісних транспортних послуг, підвищення екологічності, енергоефективності транспортних процесів та безпеки перевезень.

Серед пріоритетів галузі, визначених у Транспортній стратегії, - розвиток транспортної інфраструктури, її модернізація та приведення у відповідність до євростандартів, розбудова мережі міжнародних транспортних коридорів та мережі прикордонних пунктів пропуску, зокрема, підготовка транспортної інфраструктури до Євро-2012.

Транспортною стратегією також передбачається здійснення структурного реформування залізничного, морського, транспорту, міського і приміського громадського транспорту, у сфері інфраструктури дорожнього господарства. Паралельно із цим потрібно серйозно вдосконалити державну систему забезпечення безпеки на транспорті.

Стимулювати стійкий розвиток транспорту, на думку розробників, можливо надаючи перевагу екологічно чистим та енергоефективним видам транспорту, зниженню техногенного навантаження транспорту на навколишнє природне середовище тощо.

Одним із основних пунктів Транспортної стратегії є поліпшення інвестиційного клімату: створення сприятливих умов, які забезпечуватимуть привабливість транспортної діяльності для залучення приватного, у т.ч., іноземного капіталу. Передбачається масштабне залучення інвестицій на умовах концесій, державно-приватного партнерства тощо.

При цьому основні пріоритети та напрямки розвитку, прописані в Транспортній стратегії, будуть прийняті за основу при розробці галузевих програм та інших документів економічного розвитку. У результаті реалізації Транспортної стратегії галузь посяде конкурентоспроможні позиції за рівнем питомих транспортних витрат, безпеки, екологічності, якості та доступності транспортних послуг. Тим самим буде досягнуто рівня розвинених країн за комерційною швидкістю і своєчасністю доставки вантажів, доступністю транспортних послуг для населення. Водночас галузь буде здатною забезпечити потреби економіки і суспільства в якісних транспортних послугах, які відповідатимуть світовим аналогам. [4]

У народному господарстві України важливе місце займає паливно-енергетичний комплекс. Він є невід'ємною частиною економічного і суспільного добробуту. Ось чому ця тема для України є актуальною особливо на сучасному етапі розвитку, коли проблема енергозабезпечення постала надзвичайно гостро. У зв'язку з цим було створено Енергетичну стратегію.

Основними завданнями якої є:

1. Формування цілісної та дієвої системи управління і регулювання в паливно-енергетичному секторі, розвиток конкурентних відносин на ринках енергоносіїв.

2. Створення передумов для докорінного зменшення енергоємності вітчизняної продукції за рахунок впровадження нових технологій, прогресивних стандартів, сучасних систем контролю, управління та обліку на всіх етапах виробництва, транспортування та споживання енергетичних продуктів; розвиток ринкових механізмів стимулювання енергозбереження в усіх галузях економіки.

3. Розвиток експортного потенціалу енергетики переважно за рахунок електроенергії шляхом модернізації та оновлення генеруючих потужностей, ліній електропередач, у т.ч. міждержавних.

4. Розвиток вітчизняного енергетичного машинобудування, приладобудування та енергобудівельного комплексу як передумови конкурентоспроможності підприємств України в енергетичних проектах, у т.ч. за кордоном.

5. Оптимізація видобутку власних енергоресурсів з урахуванням їх пропозицій на зовнішніх ринках, цінової та геополітичної ситуації, збільшення обсягів енергії та енергопродуктів, видобутих із нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії.

6. Диверсифікація зовнішніх джерел постачання енергетичних продуктів, а також маршрутів їх транспортування.

7. Створення єдиної державної системи статистики, стратегічного планування, моніторингу виробництва і споживання енергетичних продуктів, формування балансів їх попиту та пропозицій.

8. Збалансування цінової політики щодо енергетичних продуктів, яка має забезпечити покриття витрат на їх виробництво та створення відповідних умов для надійного функціонування і сталого розвитку підприємств ПЕК.

9. Нормативно-правове забезпечення реалізації цілей енергетичної стратегії з урахуванням існуючих міжнародних зобов'язань, передбачених Договором до Енергетичної Хартії, Кіотським протоколом, численними двосторонніми міжнародними договорами, а також вимогами європейського енергетичного законодавства.

Позиціонування України на міжнародних енергетичних ринках

Недоліки:

- обмеженість у власних розвіданих ресурсах природного газу, нафти, а також ядерному паливі власного виробництва;
- відсутність диверсифікації джерел постачання енергетичних продуктів;
- використання переважної частини потужностей власних гідроресурсів;
- високе техногенне навантаження на довкілля;
- незадовільний технічний стан частини енергетичних об'єктів, у т.ч. систем транспортування енергетичних продуктів.

Переваги:

- достатні запаси вугілля та складових ядерного палива: урану і цирконію;
- надлишкові потужності для транспортування газу, нафти та експорту

електроенергії;

- вигідне географічне та геополітичне становище;
- розвинута інфраструктура енергетики;
- високопрофесійний кадровий потенціал.

З точки зору глобальних енергетичних процесів слід врахувати вигідне геополітичне та географічне становище України та пов'язану із цим її роль як транзитної держави. [5]

Інтеграція української енергосистеми до європейської є складовою стратегічної мети України щодо входження до ЄС. На відміну від країн нової хвилі розширення ЄС Україна має достатньо потужні та розвинуті газо-нафтотранспортні та електричні мережі, поєднані з транспортними мережами ЄС і країн СНД, що дозволяє їй брати участь у формуванні Європейської енергетичної політики та спільного енергетичного ринку, відігравати важливу роль в енергетичній співпраці країн СНД і ЄС.

Реалізація Енергетичної стратегії має забезпечити перетворення України на впливового та активного учасника міжнародних відносин у сфері енергетики, зокрема через участь у міжнародних і міждержавних утвореннях та енергетичних проектах. [5]

Висновки. Тобто, стратегії, побудовані на фундаментальних складових для підвищення конкурентоспроможності економіки, реалізація їх завдань та цільових індикаторів має забезпечити підвищення рівня і якості життя кожного громадянина і досягнення гідного місця країни в глобальних економічних процесах та стратегічно виконувати першочергові завдання на шляху Євро 2012-2020.

Список літератури:

1. Третяк В.В. Економічна безпека: сутність та умови формування// Економіка і держава. - 2010. - №1 - С.6-8.
2. [Електронні ресурси]- Податковий кодекс України. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
- 3.[Електронні ресурси] Пропозиції Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні до проекту Державного бюджету України на 2012 рік. <http://ua.fru.org.ua/wp-content/uploads/2011/06/Лист-719-СПО-Мінфін-Пропозиції-бюджет-2012.pdf>
4. [Електронні ресурси] Транспортної стратегії України на період до 2020 року. <http://www.msntans.gov.ua/uk/discussion/l5621.html>
5. [Електронні ресурси] Енергетична стратегія України на період до 2030 року. <http://zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc>

Ключові слова: інтеграція, економіка, розвиток, стратегія.

Ключевые слова: интеграция, экономика, развитие, стратегия.

Keywords: ntegration, economics, development, strategy.

Надійшла до редакції 26.10.2012р.